

Подальший розвиток вищої освіти споживчої кооперації має здійснюватися відповідно до закономірностей розвитку освітньої діяльності як в Україні, так і у високорозвинених країнах світу. Це обумовлює об'єктивну необхідність запровадження сучасних інноваційних технологій дистанційного навчання, поліпшення інформаційного забезпечення, удосконалення навчального процесу, що дозволить піднести на рівень світових досягнень якість підготовки економістів, фінансистів, управлінців, товарознавців, інженерів-технологів.

Головними складовими кооперативної вищої освіти мають стати:

- нова філософія відношення всіх структур споживчої кооперації до освіти як необхідної умови розвитку і процвітання її членів. На Заході і пересічні робітники і підприємці, і керівники різних рівнів, високо цінують професійність фахівців, постійно вивчають і розв'язують проблеми передачі знань і професійних навичок. В індустріально розвинутих країнах Заходу потреба постійно вчитися культивується на всіх рівнях державного і господарського управління;

- розробка спільними зусиллями вчених світової спільноти теоретичних підвалин сучасної вищої освіти і професійного навчання на основі новітніх досягнень науки;

- посилення орієнтації кооперативних вищих навчальних закладів на сучасну ділову практику і створення, виходячи з цього, сукупності навчальних матеріалів з врахуванням досвіду викладення, що накопичений провідними університетами світу;

- подальший розвиток зв'язків кооперативних вищих навчальних закладів з вітчизняними, зарубіжними і міжнародними установами з метою своєчасного реагування освітянської науки і навчально-педагогічної діяльності на зміни в ринковому середовищі;

- впровадження в навчальний процес і самостійну роботу студентів – майбутніх фахівців найсучасних інформаційних технологій.

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ ДО ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ: ЗАВДАННЯ, КОМПЕТЕНЦІЯ, МОТИВАЦІЯ

*М. Є. Рогоза, д.е.н., професор, перший проректор ВНЗ
Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»*

Розвиток освіти у XXI столітті спрямований на суттєве підвищення рівня впровадження інновацій, а інноваційні процеси вимагають глибокого аналізу стану процесу навчання і на його підставі розробки стратегій і методик компетентісного підходу у підготовці фахівців. Компетентність є фактором забезпечення конкурентоздатності фахівців на ринку праці, оскільки посилює пізнавальні елементи, що забезпечують знання, уміння, навички в сучасному виробничому процесі.

Завдання із формування компетентісного підходу до підготовки фахівців важливо визначити на етапі введення в дію нових стандартів 2010 року та розробки і впровадження навчальних планів зі спеціальностей. Особливості таких завдань визначаються необхідністю підготовки фахівців рівня, що відповідає вимогам світових стандартів. При цьому головним результатом такого підходу у підготовці фахівців повинно бути готовність та уміння випускника на основі системно організованого навчання для отримання знань, умінь і навичок самостійно будувати свою професійну діяльність. Таку освітню програму підготовки фахівця необхідно будувати на основі системи побудованої на ієрархічній структурно-логічній схемі навчального плану та освітньо-професійної програми побудованої на концепції якісного підходу до професійних компетенцій (як інтегральне поняття міждисциплінарного характеру) підготовки фахівця. При цьому необхідно реалізовувати принцип системного підходу до організації навчального процесу за дисциплінами та практичними розділами для формування компетенцій фахівця на оцінці окремих її складових. Таким чином, принцип ув'язки дисциплін повинен базуватись на підходах формування складових компетенцій, що забезпечуються в межах вивчення окремих навчальних дисциплін, але з обов'язковим аналізом міждисциплінарного характеру. Це забезпечує комплексність формування необхідної компетенції та ув'язує в своїх цілях і задачах вплив окремих навчальних дисциплін на ефективність алгоритмів продуктивного інтегрального отримання необхідної компетенції.

Проектування такого компетентнісно-орієнтованого підходу до підготовки фахівців у ВНЗ може і повинно базуватись на моделях, що враховують мотиваційні параметри навчального процесу на кожному етапі та його учасників – студента та викладача. Перший оцінює важливість кожної навчальної дисципліни з точки зору її значення для своєї компетентнісної моделі, що є головним завданням при отриманні освіти (за його уявленням майбутньої професійної діяльності). Викладач, використовуючи принцип міждисциплінарних зв'язків при збереженні цілісності практичної і теоретичної підготовки, повинен знайти мотиваційні переваги, які необхідні для мотивації вивчення студентом цієї навчальної дисципліни, оскільки це забезпечує формування кінцевої компетенції за рахунок таких окремих навчальних дисциплін, вносячи змотивовані корективи в майбутню компетенцію фахівців. При цьому необхідно звернути увагу на необхідності виключення фрагментарності при отриманні знань та компетенцій. Тому серед можливих варіантів моделей формування компетенцій є інноваційна, яка розробляється на підходах використання досвіду практико-орієнтованого навчання, що поєднується на мотивації студента та викладача, оскільки перший отримує конкретне уявлення про сферу майбутньої професійної діяльності, а другий – має можливість аналізувати сучасний стан виробництва і економіки господарюючого суб'єкта. На результатах такого аналізу викладач отримує можливість використання практичних знань у наукових, теоретичних дослідженнях, що надає потім переваги для мотивації вивчення студентом навчальної дисципліни, оскільки всебічно забезпечується формування необхідної компетенції. Враховуючи це, необхідно вписати в моделі компетентнісного підходу використання наукових розробок актуальних проблем виробництва, управління, економіки, що надає подальшого розвитку компетенцій фахівця на результатах роботи наукових шкіл. У моделях такого типу значний рівень у формуванні компетенцій матимуть науково-дослідні роботи студентів, оскільки забезпечують ефективність міждисциплінарної компоненти.

Таким чином, компетентнісний підхід до підготовки випускників вищого навчального закладу є необхідною умовою формування сучасного фахівця і може будуватись на умовах системного підходу до формування компетенцій та можливостей їх перевірки до професійної діяльності у відповідності до вибраної спеціальності.

УПРАВЛІННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ СТУДЕНТІВ НА ОСНОВІ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ

О. В. Карпенко, к.е.н., професор, проректор з наукової роботи та міжнародних зв'язків ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Освіта і наука є фундаментальною основою майбутніх економічних та соціальних зрушень в Україні. Саме тому МОН висувують жорсткі вимоги щодо процесу їх інтеграції. У Концепції ВНЗ Укоопспілки «ПУЕТ» особлива роль відведена організації науково-дослідної роботи студентів (НДРС). Вона розглядається як невід'ємна складова підготовки висококваліфікованих конкурентоспроможних випускників, здатних індивідуально чи у колективах творчо вирішувати професійні науково-технічні завдання.

Оволодіння навичками наукових досліджень та набуття вмінь використовувати їх для вирішення проблем фахового спрямування можна вважати з одного боку якісною перевагою випускника ВНЗ, а з іншого – важелем подолання кризових явищ у суспільстві, економіці та політиці. Не дивлячись на те, що недостатньою є мотивація молоді до наукових досліджень, у вищій школі повинна створюватись атмосфера розвитку творчих здібностей, оскільки саме вони забезпечать випускникам гнучкість та здатність до динамічної трансформації у сфері професійної діяльності.

Випускники ВНЗ повинні ще у навчальному закладі мати сформований досвід творчої діяльності за відповідним напрямом підготовки. Оскільки бізнес-середовище мінливе, то навичка подібного виду свідчитиме про набуті компетентності, що дозволитимуть реагувати на потреби ринку праці.

ПУЕТ задекларував себе як ВНЗ економічного профілю, тому, щоб утримувати позиції лідера за цим напрямом в регіоні, наукові дослідження студентів мають здійснюватись під безпосереднім керівництвом докторів економічних наук, котрі очолюють відповідні наукові школи. Вони також повинні сприяти управлінню науковими знаннями, накопиченими в освітньому середовищі університету, долучатися до пошуку талановитої молоді, організовувати проведення комплексних досліджень.